

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie **R. P.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 24 września 2025 r.

wniosku obrońcy skazanego R. P.

o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Ryszarda Witkowskiego od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania sprawy IV KO 130/24,

na podstawie art. 42 § 4 zdanie pierwsze k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k.

postanowił:

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Ryszarda Witkowskiego od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania sprawy o sygn. akt IV KO 130/24.

UZASADNIENIE

W dniu 29 sierpnia 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy R. P. o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Ryszarda Witkowskiego od orzekania co do wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza od

rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania sprawy o sygn. akt IV KO 130/24 z uwagi na brak bezstronności oraz fakt, iż rozpoznanie wskazanego wniosku przez tego sędziego naruszałoby zakaz *nemo iudex in causa sua*. W uzasadnieniu wniosku obrońca wskazał, że do rozpoznania wniosku obrońcy o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego został wyznaczony SSN Stanisław Stankiewicz, którego wyłączenia również zażądał obrońca, a wniosek ten trafił do sędziego Ryszarda Witkowskiego. Wskazano na to, że wątpliwości co do posiadania przez sędziego R. Witkowskiego legitymacji formalnej do orzekania na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego powstały w wyniku otrzymania nominacji na to stanowisko na skutek rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa (KRS), której kształt został określony ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. Ponadto obrońca wskazał, że kwestia powołania sędziego orzekającego o wyłączeniu sędziego mieści się w ramach tego samego uchybienia, które stanowi podstawę sygnalizacji wznowienia postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach w sprawie o sygn. akt II AKa 231/20, co lokuje podstawę wniosku o wyłączenie w obszarze uchybienia opisanego zasadą *nemo in causa sua*.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek jest zasadny.

Przepis art. 41 k.p.k. ustanawiający instytucję *iudex suspectus* przewiduje możliwość wyłączenia sędziego, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Przy czym pojęcie „sprawy”, o jakiej mowa w art. 40 i 41 § 1 k.p.k., odnosi się zarówno do sprawy głównej, rozumianej jako orzekanie w głównym przedmiocie procesu, jak również postępowań incydentalnych, w tym takich, które mają miejsce w ramach sprawy głównej (por. uchwała SN z dnia 13 czerwca 2023 r., I KZP 22/22).

Odwołując się do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w postanowieniu z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21, warto przypomnieć, że wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. winno nastąpić nie tylko w sytuacji gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, iż mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas gdy orzekanie przez sędziego

w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą. Taka właśnie sytuacja miała miejsce w tej sprawie.

Bez wątpienia, okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego Sądu Najwyższego przez R. Witkowskiego w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., na których oparł swój wniosek obrońca, w odniesieniu do sędziów Sądu Najwyższego skutkują każdorazowo uznaniem Sądu z ich udziałem za nienależycie obsadzony (por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20). Z tego względu wielokrotnie już Sąd Najwyższy wskazywał na potrzebę wyłączenia sędziego R. Witkowskiego od rozpoznania spraw z uwagi na brak przymiotu niezawisłości i bezstronności (por. m.in. postanowienia SN: z dnia 14 stycznia 2025 r. I KK 162/23; z dnia 16 kwietnia 2024 r. IV KK 96/24; z dnia 5 lutego 2025 r., IV KK 130/24). Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni ten pogląd aprobuje.

Rację ma też obrońca co do tego, że rozpoznanie przedmiotowego wniosku przez sędziego R. Witkowskiego doprowadziłoby ponadto do sytuacji objętej zakazem *nemo iudex in causa sua*. Przypomnieć należy, że zarówno sędzia R. Witkowski, jak i sędzia S. Stankiewicz czy sędzia P. Kołodziejwski, których wyłączenia także domaga się obrońca, zostali powołani do pełnienia urzędu na stanowisko sędziego przez Prezydenta RP na wniosek KRS, ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., a więc pozostają w tej samej sytuacji faktycznej oraz prawnej. Trudno więc liczyć, aby sędzia obiektywnie taki wniosek rozstrzygał, gdy jest w takiej samej – wadliwej konstytucyjnie procedurze – powołany.

Mając powyższe na uwadze koniecznym stało się podjęcie przez Sąd Najwyższy decyzji o wyłączeniu sędziego R. Witkowskiego od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego S. Stankiewicza, który z kolei ma do rozpoznania wniosek o wyłączenie sędziego P. Kołodziejskiego od rozpoznania sprawy o sygn. akt IV KO 130/24. Dziwić należy się, że sędzia S. Stankiewicz nie złożył stosownego

oświadczenia w związku z wskazaniem go do rozpoznania wniosku o wyłączenie –
będącego w takiej samej sytuacji – sędziego P. Kołodziejskiego.

Sprawa ta nie powinna trafić do żadnego z sędziów powołanych do Sądu
Najwyższego w wadliwej procedurze.

[J.J.]

[a.ł.]